

Virsraksts: Strīdu par privatizācijas sertifikātu ieskaitīšanu privatizācijas sertifikātu kontā izskatīšanas kārtība

Tēze: Valsts un pašvaldību īpašuma privatizācijas un privatizācijas sertifikātu izmantošanas pabeigšanas likuma 27.panta septītā daļa tieši paredz, ka tiesā pēc būtības izskatāmi strīdi, kas saistīti ar minētā panta piektās daļas 2.punkta piemērošanu – gan saistībā ar darbībām, kas personai jāveic atbilstoši tiesību normai, gan arī saistībā ar tiesību normā noteikto termiņu šo darbību veikšanai. Kā izriet no šīs normas, likumdevējs ir izšķīries par to, ka strīds par tiesību zaudēšanu, tātad arī materiāltiesiskā termiņa nokavējuma rezultātā, ir izvērtējams ierosinātas administratīvās lietas ietvaros, izskatot šo lietu pēc būtības. Tādējādi nav pieļaujams pieteikuma stadijā veikt izvērtējumu par to, vai persona ir ievērojusi Privatizācijas pabeigšanas likuma 27.panta piektās daļas 2.punktā noteiktās prasības.

**Latvijas Republikas Augstākās tiesas
Senāta Administratīvo lietu departamenta
2011.gada 3.jūnija
LĒMUMS
Lieta Nr.A42699808
SKA – 661/2011**

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departaments šādā sastāvā:

senatore R.Vīduša
senatore J.Briede
senators A.Guļāns

rakstveida procesā izskatīja A.Š. blakus sūdzību par Administratīvās apgabaltiesas 2011.gada 26.aprīļa lēmumu, ar kuru izbeigta tiesvedība lietā.

Aprakstošā daļa

[1] Ekonomikas ministrija ar 2008.gada 20.jūnija lēmumu Nr.1-6.6-2 atteica ieskaitīt pieteicējam A.Š. piešķirtos privatizācijas sertifikātus par nacionalizēto īpašumu privatizācijas sertifikātu kontā.

[2] Administratīvā rajona tiesa ar 2010.gada 23.marta spriedumu noraidīja pieteicēja pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu.

[3] Pieteicējs par tiesas spriedumu iesniedza apelācijas sūdzību.

[4] Administratīvā apgabaltiesa ar 2011.gada 26.aprīļa lēmumu izbeidza lietā tiesvedību, pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 282.panta 2.punktu. Tiesas lēmumā norādīti tālāk minētie apsvērumi.

[4.1] Pieteicējam ar Rēzeknes pilsētas domes 2005.gada 9.jūnija lēmumu piešķirti 137,3 īpašuma kompensācijas sertifikāti par nacionalizēto namīpašumu.

[4.2] Saskaņā ar Valsts un pašvaldību īpašuma privatizācijas un privatizācijas sertifikātu izmantošanas pabeigšanas likuma (turpmāk – Privatizācijas pabeigšanas likums) 27.panta piekto daļu (redakcijā, kas bija spēkā līdz 2007.gada 1.augustam) pieteicējam privatizācijas sertifikātu ieskaitīšanai kontā nepieciešamie dokumenti bija jāiesniedz kredītiestādē līdz 2006.gada 31.martam.

2007.gada 1.augustā stājās spēkā likums „Grozījumi Valsts un pašvaldību īpašuma privatizācijas un privatizācijas sertifikātu izmantošanas pabeigšanas likumā”, ar kuru cita starpā likuma 27.panta piektā daļa tika izteikta jaunā redakcijā un pārejas noteikumi papildināti ar 23.punktu.

Privatizācijas pabeigšanas likuma pārejas noteikumu 23.punkts noteic, ka personas, kuras no 2006.gada 1.aprīļa līdz 2007.gada 1.augustam bija zaudējušas tiesības tām piešķirtos privatizācijas sertifikātus ieskaitīt privatizācijas sertifikātu kontā, var privatizācijas sertifikātus ieskaitīt šajā kontā saskaņā ar šā likuma 27.panta piektās daļas noteikumiem. Savukārt 27.panta piektā daļa paredz, ka piešķirtos sertifikātus likumā „Par privatizācijas sertifikātiem” noteiktajā kārtībā ieskaita privatizācijas sertifikātu kontā, ja: 1) sertifikātu saņēmējs divu mēnešu laikā no lēmuma par privatizācijas sertifikātu piešķiršanu saņemšanas dienas ir iesniedzis pašvaldībai informāciju par kredītiestādi, kurā ir atvērts vai tiks atvērts viņa sertifikātu konts; 2) konta atvēršanai vai papildus piešķirto privatizācijas sertifikātu ieskaitīšanai nepieciešamos dokumentus sertifikātu saņēmējs iesniedzis attiecīgajai kredītiestādei četru mēnešu laikā pēc nepieciešamo pašvaldības dokumentu un apstiprinošo Privatizācijas aģentūras ziņu iesniegšanas attiecīgajai kredītiestādei.

Ministru kabineta 2003.gada 11.februāra noteikumu Nr.71 „Privatizācijas sertifikātu piešķiršanas un privatizācijas sertifikātu kontu atvēršanas noteikumi” (turpmāk – Noteikumi Nr.71) 7.3.apakšpunkts noteic, ka kredītiestāde atver kontu un ieskaita piešķirtos sertifikātus pēc tam, kad ir pārliecinājusies, ka personai ir tiesības atvērt kontu vai ieskaitīt piešķirtos sertifikātus saskaņā ar Privatizācijas pabeigšanas likuma 27.panta piektās daļas 2.punktā un pārejas noteikumu 13.punktā noteikto, un pašvaldības un Informācijas centra sniegtā informācija ir identiska.

[4.3] Pieteicēja norādītā kredītiestāde AS „Latvijas Krājbanka” (turpmāk – Latvijas Krājbanka) nepieciešamo informāciju no Rēzeknes pilsētas domes un Privatizācijas un sertifikācijas informatīvā nodrošinājuma centra par pieteicējam piešķirtajiem sertifikātiem bija saņēmusi jau 2005.gada 12.jūlijā. Tādējādi pieteicējam atbilstoši Privatizācijas pabeigšanas likuma 27.panta piektajai daļai un pārejas noteikumu 23.punktam no 2005.gada 12.jūlija līdz 2006.gada 31.martam un no 2007.gada 1.augusta līdz 2007.gada 30.novembrim bija tiesības vērsties Latvijas Krājbankā, lai ieskaitītu sertifikātus savā kontā.

[4.4] Saskaņā ar Noteikumu Nr.71 7.1.apakšpunktu kredītiestādei pirms darbību veikšanas ar sertifikātu kontu ir jāpārliecinās par personas, kas vēlas veikt darbības ar privatizācijas sertifikātu kontu, identitāti un rīcībspēju. Lai kredītiestāde varētu sertifikātus ieskaitīt kontā, pieteicējam bija jāuzrāda personu apliecinošs dokuments, jāparaksta noteikta parauga veidlapa par sertifikātu ieskaitīšanu kontā (t.i., jāizsaka sava griba iegūt īpašuma tiesības uz sertifikātiem un ieskaitīt tos Latvijas Krājbankas apkalpotajā kontā), kā arī jāsamaksā maksa par papildus piešķirto sertifikātu ieskaitīšanu 4,20 latu apmērā (9.6.apakšpunkts). Tā kā pieteicējs minētās darbības nav veicis līdz 2007.gada 30.novembrim un Latvijas Krājbankā vērsies tikai 2008.gada 15.aprīlī, pieteicējs zaudējis tiesības piešķirtos privatizācijas sertifikātus ieskaitīt sertifikātu kontā.

[4.5] Privatizācijas pabeigšanas likuma 27.panta piektajā daļā paredzētais dokumentu iesniegšanas termiņš sertifikātu ieskaitīšanai kontā ir prekluzīvs un tas aprobežo attiecīgās tiesības pastāvēšanu laikā. Gadījumā, ja šāda termiņa tecējuma laikā minētā tiesība netiek atbilstošā veidā izlietota, tā pati par sevi izbeidzas ar prekluzīvā termiņa notecējumu. Turklāt šāds termiņš nav arī atjaunojams, apturams vai pagarināms. Arī Privatizācijas pabeigšanas likuma 27.panta sestajā daļā noteikts, ka persona zaudē tiesības tai piešķirtos privatizācijas sertifikātus ieskaitīt kontā, ja nav izpildīti 27.panta piektajā daļā minētie nosacījumi, proti, persona četru mēnešu laikā nav veikusi privatizācijas sertifikātu ieskaitīšanai kontā nepieciešamās darbības.

Tādējādi pieteicējam zudušas subjektīvās tiesības prasīt privatizācijas sertifikātu ieskaitīšanu sertifikātu kontā un attiecīgi arī iesniegt pieteikumu tiesā.

[5] Pieteicējs par apgabaltiesas lēmumu iesniedza blakus sūdzību. Blakus sūdzībā norādīti tālāk minētie apsvērumi.

[5.1] Tiesa nav apsvērusi, vai pieteicējam nelabvēlīgs administratīvais akts ir nepieciešams demokrātiskā sabiedrībā, lai aizsargātu citu privātpersonu tiesības, labklājību, tikumību.

[5.2] Pieteicējs nav atteicies no sertifikātu saņemšanas.

Motīvu daļa

[6] Blakus sūdzības kārtībā pārbaudāms, vai apgabaltiesa pamatoti lietā izbeidza tiesvedību.

[7] Nosakot termiņu, kādā pieteicējam bija tiesības ieskaitīt piešķirtos privatizācijas sertifikātus kontā, apgabaltiesa piemēroja Privatizācijas pabeigšanas likuma pārejas noteikumu 23.punktu un Privatizācijas pabeigšanas likuma 27.panta piektās daļas 2.punktu (redakcijā, kas ir spēkā no 2007.gada 1.augusta). Tiesa konstatēja, ka pieteicējs ir nokavējis Privatizācijas pabeigšanas likuma 27.panta piektās daļas 2.punktā minēto termiņu, jo viņš līdz 2007.gada 30.novembrim nebija kredītiestādei iesniedzis nepieciešamos dokumentus sertifikātu ieskaitīšanai kontā. Proti, pieteicējam bija jāierodas Latvijas Krājbankā, jāuzrāda personu apliecinošs dokuments, jāparaksta noteikta parauga veidlapa par sertifikātu ieskaitīšanu kontā (tas ir, jāizsaka sava griba iegūt īpašuma tiesības uz sertifikātiem un ieskaitīt tos Krājbankas apkalpotajā kontā), kā arī jāsamaksā maksa par papildus piešķirto sertifikātu ieskaitīšanu.

[8] Atbilstoši Privatizācijas pabeigšanas likuma 27.panta septītajai daļai strīdus, kas rodas saistībā ar šā panta piektās daļas 2.punktu, izskata Ekonomikas ministrija. Ekonomikas ministrijas lēmumu var pārsūdzēt tiesā.

Privatizācijas pabeigšanas likuma 27.panta piektās daļas 2.punktā ir noteikts termiņš, kādā personai ir jāveic tiesību normā paredzētās darbības, lai tai rastos tiesības ieskaitīt piešķirtos sertifikātus kontā. Papildinot pantu ar sepfīto daļu, likumdevējs pēc būtības ir noteicis, ka gadījumā, ja pastāv strīds vai nu saistībā ar piektajā daļā noteiktā termiņa ievērošanu (arī aprēķināšanu), vai par nepieciešamo darbību apjomu, vai atbilstošu šo darbību veikšanu, tas ir izskatāms Ekonomikas ministrijā. Savukārt, ja personu neapmierina Ekonomikas ministrijas lēmums, tā var vērsties tiesā.

Ievērojot minēto, secināms, ka Privatizācijas pabeigšanas likuma 27.panta septītā daļa tieši paredz, ka tiesā pēc būtības izskatāmi strīdi, kas saistīti ar minētā panta piektās daļas 2.punkta piemērošanu – gan saistībā ar darbībām, kas personai jāveic atbilstoši tiesību normai, gan arī saistībā ar tiesību normā noteikto termiņu šo darbību veikšanai. Kā izriet no šīs normas, likumdevējs ir izšķīries par to, ka strīds par tiesību zaudēšanu, tātad arī materiāltiesiskā termiņa nokavējuma rezultātā, ir izvērtējams ierosinātas administratīvās lietas ietvaros, izskatot šo lietu pēc būtības. Tādējādi nav pieļaujams ne pieteikuma stadijā veikt izvērtējumu par to, vai persona ir ievērojusi Privatizācijas pabeigšanas likuma 27.panta piektās daļas 2.punktā noteiktās prasības.

Turklāt apgabaltiesa, lai arī uzskatījusi savu lēmumu par procesuālu lēmumu par tiesvedības izbeigšanu, lēmumā ir atzinusi, ka pieteicējs ir zaudējis tiesības piešķirtos privatizācijas sertifikātus ieskaitīt sertifikātu kontā (*sk. apgabaltiesas lēmuma 5.3.punktu*), tātad izšķīrusi lietu pēc būtība.

Ievērojot minēto, secināms, ka apgabaltiesa nepamatoti lietā izbeidza tiesvedību.

[9] Papildus Senāts vērš apgabaltiesas uzmanību uz tālāk minēto.

Saskaņā ar Privatizācijas pabeigšanas likuma 27.panta piekto daļu (*redakcijā, kas bija spēkā no 2005.gada 1.septembra līdz 2006.gada 30.decembrim*) līdz 2005.gada 30.septembrim piešķirtos privatizācijas sertifikātus likumā „Par privatizācijas sertifikātiem” noteiktajā kārtībā ieskaita privatizācijas sertifikātu kontā, ja konta atvēršanai vai papildus piešķirto privatizācijas sertifikātu ieskaitīšanai nepieciešamie dokumenti iesniegti attiecīgajai kredītiestādei līdz 2006.gada 31.martam.

Tādējādi, ja persona vēlējas ieskaitīt kontā līdz 2005.gada 30.septembrim piešķirtos privatizācijas sertifikātus, tai līdz 2006.gada 31.martam bija jāiesniedz kredītiestādei vai nu konta atvēršanai nepieciešamie dokumenti, vai papildus piešķirto sertifikātu ieskaitīšanai kontā nepieciešamie dokumenti (ja persona vēlējas ieskaitīt kontā papildus piešķirtos sertifikātus).

Pieteicējam privatizācijas sertifikāti tika piešķirti ar Rēzeknes pilsētas domes 2005.gada 9.jūnija lēmumu, tas ir, līdz 2005.gada 30.septembrim. Tātad pieteicējam līdz 2006.gada 31.martam bija jāiesniedz attiecīgajai kredītiestādei nepieciešamie dokumenti sertifikātu konta atvēršanai vai papildus piešķirto sertifikātu ieskaitīšanai kontā (ja pieteicējs vēlējas ieskaitīt kontā papildus piešķirtos sertifikātus).

Rēzeknes pilsētas domes lēmumā par privatizācijas sertifikātu piešķiršanu norādīts Latvijas Krājbankas apkalpota konta numurs. No pieteicēja pārstāvja apgabaltiesas sēdē sniegtajiem paskaidrojumiem izriet, ka pieteicējam lēmuma pieņemšanas laikā bija atvērts privatizācijas sertifikātu konts.

Noteikumu Nr.71 7.punkts (*redakcijā, kas bija spēkā no 2003.gada 15.februāra līdz 2006.gada 17.februārim*) noteica, ka kredītiestāde ieskaita sertifikātus pretendenta kontā pēc tam, kad ir pārlicinājusies, ka pašvaldības un Informācijas centra sniegtā informācija ir identiska. Arī pašreiz spēkā esošajā redakcijā minēto noteikumu 7.3.apakšpunkta pēdējais teikums noteic, ka gadījumā, ja lēmums par sertifikātu piešķiršanu pieņemts līdz 2005.gada 30.septembrim, atvērt kontu un ieskaitīt piešķirtos sertifikātus var saskaņā ar Informācijas centra sniegtajām ziņām par sertifikātu piešķiršanu.

Ievērojot minēto, lietas ietvaros izvērtējams, kādas darbības pieteicējam bija jāveic saskaņā ar privatizācijas sertifikātu piešķiršanas laikā spēkā bijušo tiesisko regulējumu. Proti, vai normatīvais regulējums uzlika pieteicējam pienākumu iesniegt kredītiestādē Privatizācijas pabeigšanas likuma 27.panta piektajā daļā norādītajā termiņā vēl citus dokumentus bez konta atvēršanai vai papildus piešķirto privatizācijas sertifikātu ieskaitīšanai nepieciešamajiem dokumentiem. Turklāt uzmanība pievēršama arī tam, vai pieteicējs vēlējas ieskaitīt sertifikātu kontā *papildus* piešķirtos sertifikātus.

[10] Apkopojot minēto, apgabaltiesas lēmums atceļams un lieta nododama apgabaltiesai izskatīšanai pēc būtības.

Nolēmuma daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 323.panta pirmās daļas 2.punktu un 324.panta pirmo daļu, Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departaments

n o l ē m a

Atcelt Administratīvās apgabaltiesas 2011.gada 26.aprīļa lēmumu par tiesvedības izbeigšanu, lietu nosūtīt Administratīvajai apgabaltiesai izskatīšanai pēc būtības.

Lēmums nav pārsūdzams.

Senatore
Senatore
Senators

R.Vīduša
J.Briede
A.Guļāns

